

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

25 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte - Timofti Vladimir
Judecători – Plămădeală Ghenadie, Toma Nadejda,
Turcan Anatolie, Cobzac Elena

Judecând fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, recursurile ordinare declarate de către partea vătămată *Grabovschi Spiridon*, de către avocatul *Zadorojnii Andrei* în numele părții vătămate Cerchez Tatiana și de către inculpatul *Grigoraș Victor* cu avocatul *Luca Alexandru*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2021, în cauza penală de învinuire a lui

Grigoraș Victor xxxxx născut la xxxx, originar din xxxx

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(1) Cod penal.

Termenii de examinare:
prima instanță: 19.06.2019 - 23.07.2020;
instanța de apel: 19.08.2020 - 22.11.2021;
instanța de recurs: 04.03.2022 – 25.10.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei, sediul Central din 23 iulie 2020, *Grigoraș Victor xxxxx*, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, și în baza acestei Legi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de **500** unități convenționale, echivalentul a **25 000** lei, cu privarea de dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de **1** an.

A fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate *Grabovschi Spiridon* și *Cerchez Tatiana*, s-au admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

S-a încasat, de la *Grigoraș Victor* în beneficiul *Statului* suma de **640** lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Grigoraș Victor, la 20.07.2018, în jurul orei 16:00, conducând automobilul de modelul „Nissan - Xxxxxxcu numărul de înmatriculare XXXXXX, pe traseul M2, Chișinău - Soroca, km 13 +170 m., în direcția or. Soroca, în apropierea localității Căzânești, raionul Telenești, avându-i în calitate de pasageri pe bancheta din față pe Belous Doina, iar pe bancheta din spate pe Mamaliga Mariana și Cerchez

Tatiana, a dat dovadă de neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine, ignorând respectarea prevederilor Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, care stipulează: pct.10, subpct.1), lit. b) - *că persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; pct.45 subpct.1) - conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând seama permanent de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și d) situația rutieră; pct.45 subpct.2) - în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului; pct.51 lit. b) și c) care stipulează că, înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că cel care îl precedă pe aceeași bandă nu a semnalizat intenția de a depăși sau intenția de a preseleca spre stînga; poate efectua depășirea fără a pune în pericol sau a stînjeni circulația din sens opus, ca rezultat, ieșind pe contrasens a tamponat frontal automobilul de modelul „XXXXXX”, cu numărul de înmatriculare XXXXXX, condus regulamentar de șoferul *Grabovschi Spiridon xxxx*, care deja începuse manevra de virare la stînga, cu scopul de a intra pe teritoriul stației „Peco Gen Premium”.*

Ca consecință a impactului, pasagerului *Cerchez Tatiana*, conform raportului de expertiză medico-legală nr.201828 D 0119 din 05.09.2018 i-au fost cauzate vătămări *corporale medii* cu dereglarea sănătății de lungă durată sub formă de: fractură de stern, fractură ramura superioară os pubis pe dreapta fără deplasare, edem și plagă contuză pleopa superioară pe dreapta, iar automobilul de modelul „XXXXXX”, cu numărul de înmatriculare XXXXXX, ce-i aparține lui *Grabovschi Spiridon*, a fost deteriorat considerabil, prejudiciu material fiind în sumă totală de 104 382 lei.

Astfel, acțiunile lui *Grigoraș Victor Nicolai* au fost încadrate juridic în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, după semnele calificative – *”încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.”*

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. Avocatul *Alexandru Luca* cu inculpatul *Grigoraș Victor*, prin care au solicitat casarea sentinței rejudecarea cauzei, cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care *Grigoraș Victor* să fie achitat.

În argumentarea apelului declarat apelanții au invocat că, în acțiunile lui *Grigoraș Victor* lipsesc încălcările Regulamentului Circulației Rutiere ce-i sunt imputate în actul de acuzare, fapt ce exclude vinovăția acestuia.

Totodată, acțiunile celui alt participant *Grabovschi Spiridon*, nu corespund exigențelor RCR și se află într-o legătură de cauzalitate directă cu consecințele survenite. *Grabovschi Spiridon* efectuând manevra de virare la stînga, nu s-a asigurat de securitatea acestei manevre, și nu s-a apropiat de axa drumului, precum era obligat reieșind din prevederile pct. 39 al. 1 și pct. 40 al. 1, 53 al. 1 RCR: - pct. 39. 1) înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic.

În instanța de judecată fiind audiat *Grabovschi Spiridon* a menționat că el nici n-a văzut automobilul inculpatului până la manevra sa, deși avea posibilitate să-l

vădă și era obligat să o facă, fapt ce denotă că ultimul nemijlocit până la începerea manevrei nici nu s-a uitat în oglinda retrovizorie stângă pentru a se asigura, or în caz contrar urma să vadă automobilul inculpatului și să se abțină de la manevra sa periculoasă, permițându-i inculpatului finalizarea manevrei deja începute).

Astfel, efectuând o manevră interzisă și vădit periculoasă pentru ceilalți participanți, Grabovschi Spiridon a dat dovadă că a ignorat prevederile pct. 3 RCR; și art. 22 alin. 4 din Legea nr.131- XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier: - pct. 3. Participanții la trafic sânt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sânt provocate de circumstanțe iminente.

De asemenea, apelanții au invocat că, inculpatul urmează a fi achitat pentru erorile normelor procedurale, admise la faza de urmărire penală, menționând că, ordonanța de punere sub învinuire datată cu 10.01.2019 și înaintată la 14.02.2019, este lovită de nulitatea fost înaintat după expirarea termenului de aflarea inculpatului în calitate de bănuit. Astfel, se indică că termenul maxim de aflare a lui Grigoraș Victor în calitate de bănuit, a expirat la data de 16 ianuarie 2019, fapt ce în mod imperativ genera obligațiunea procurorului de a-l scoate de sub urmărire penală.

La fel și ordonanța de punere sub învinuire din 13.06.2019 datată cu 15.05.2019 este lovită de nulitate, întrucât acuzatorul de stat nu a respectat prevederile art.282 CPP, care stipulează că ordonanța de punere sub învinuire urma să fie adusă la cunoștință în decurs de 48 ore din data emiterii. Că și în primul caz, Grigoraș Victor nu s-a eschivat de la organul de urmărire penală, fiind ținut la pat, în domiciliu unde s-au petrecut absolut toate acțiunile de urmărire penală. Și din nou impact asupra situației date o au prevederile art. 230 al.2 CPP care prevede că „În cazul că pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen și art. 251 al. 1,2,4 CPP suscitată.

Un alt fapt ce indică la caracterul tendențios al acuzatorului de stat, la soluționarea cauzei, îndreptat în favoarea unei părți și în defavoarea inculpatului, a fost recunoașterea lui Grabovschi Spiridon în calitate de parte vătămată cu includerea acestuia în actul de acuzare;

De asemenea, de către partea apărării, a fost invocată nulitatea probei incluse în lista probelor anexată la rechizitoriu și anume a dispozitivului optic de stocarea informației de tip CD-R (Compact Disc Recordable), ridicat prin procesul-verbal de ridicare din 29 noiembrie 2018 de la martorul pe caz Popovici Tudor, deoarece organul de urmărire penală nu a putut demonstra sursa de proveniență a acestor imagini, respectiv nu a acumulat proba dată în conformitate cu exigențele legale, fapt ce îngrădește dreptul inculpatului la apărare.

Este lovit de nulitate și procesul verbal de examinare a probei nominalizate din 29.11.2018 - această eroare de drept nu poate fi înlăturată în alt mod decât prin anularea actului, prin prisma prevederilor art. 251 alin. (1) CPP.

Totodată, apelanții au invocat dezacordul cu stabilirea pedepsei complimentare, invocând că, sancțiunea pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității

de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pian la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Respectiv sancțiunea complimentară privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, se aplică numai în cumul cu sancțiunea –închisoare. La caz, instanța eronat a aplicat normele de drept material, aplicând sancțiunea complimentară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport în cumul cu sancțiunea de bază - amenda, fapt ce depășește limitele stabilite.

3.2 Avocatul *Andrei Zadorojnîi*, în numele părții vătămate *Cerchez Tatiana*, care a solicitat casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei și în partea soluționării acțiunii civile, cu pronunțarea hotărârii potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului *Grigoraș Victor* să-i fie aplicată pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Admiterea integrală a acțiunii civile în numele părții civile *Cerchez Tatiana*, cu încasarea de la inculpatul (partea civilmente responsabilă) *Grigoraș Victor* a sumelor inițial solicitate cu titlu compensației daunei materiale și morale, cheltuielilor judiciare.

Disponerea sechestrării autoturismului de model "Nissan Qashqai" cu n/î XXXXXX în scopul luării măsurilor asigurătorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și acțiunii civile.

În argumentarea apelului declarat avocatul a invocat că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia despre necesitatea aplicării pedepsei cu privire de dreptul de a conduce mijloace de transport, însă acest tip de sancțiunea este posibilă aplicării doar împreună cu pedeapsa de închisoare, respectiv instanța contrar circumstanțelor stabilite i-a aplicat lui *Grigoraș Victor* amenda, pedeapsa prea blândă în coraport cu circumstanțele cauzei, cu impactul social, cât și cu comportamentul inculpatului pe perioada urmăririi penale și cercetării judecătorești, care nici nu a recunoscut vina, a refuzat acordarea ajutorului părții vătămate și repararea daunei.

În ceia ce privește latura civilă, s-a constatat că instanța de fond prin admiterea în principiu a acțiunii civile în interesele lui *Cerchez Tatiana*, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, a lăsat fără soluționare acțiunea civilă.

Instanța de fond în mod ilegal făcând trimitere la o norma care nu există, nu a executat obligația sa imperativă de a soluționa acțiunea civilă depusă în interesele părții civile *Cerchez Tatiana*, respectiv sentința urmează să fie desființată în această parte cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea civilă să fie admisă integrală potrivit solicitărilor, cu încasarea sumei totală de 97 839 lei, după cum urmează: 1) prejudiciului patrimonial 5 367 lei; 2) compensația pentru salariul neobținut (venitul ratat) 11 736 lei; 3) prejudiciul biologic 11 736 lei; 4) cheltuielilor prealabile pentru achitarea de tratament balneo-sanatorial în suma de 10 000 lei; 5) prejudiciul moral 50 000 lei; 6) cheltuielile de judecată (instanța de fond) 6 000 lei; 7) cheltuielile de judecată la stadia judecării apelului 3 000 lei.

A invocat că instanța nu a dat o apreciere suferințelor aduse părții vătămate pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial din ceea ce ar însemna o viață normală, liniștită și fericită pentru aceasta în momentul respectiv, dar și în viitor în societatea respectivă. Nu s-a ținut cont de durata, intensitatea durerilor fizice și psihice, deoarece deja a trecut mai bine de 2 ani, tratamentul este în curs de

continue, iar inculpatul nici nu și-a cerut scuze, nu acordă careva ajutor, doar neagă culpa, tergiversează procesul și îndepărtează momentul compensației.

De asemenea, avocatul nu este de acord cu soluția instanței de fond de a restitui corpul delict autoturismul de model „Nissan Qashqai” cu n/î XXXXXX inculpatului Grigoraș Victor, solicitând sechestrarea acestuia în scopul luării măsurilor asigurătorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infrațiune și acțiunii civile art. art. 202 - 203 Cod de procedură penală.

3.3. Avocatul *Stratu Andrei*, în interesele părții vătămate Grabovschi Spiridon, a solicitat casarea sentinței în partea ce ține soluționarea acțiunii civile a părții civile Grabovschi Spiridon, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului primei instanțe cu dispunerea încasării din contul inculpatului *Grigoraș Victor* în beneficiul lui *Grabovschi Spiridon* a prejudiciului material în sumă de **5400** euro și a prejudiciului moral în sumă de **30 000** lei.

În argumentarea apelului, avocatul a indicat că în urma accidentului rutier, Grabovschi Spiridon a fost recunoscut în calitate de victimă/parte vătămată în cadrul dosarului penal pornit. Automobilul ”Xxxxxx”, n.î.XXXXXX ce îi aparține cu drept de proprietate a fost distrus considerabil și nu mai poate fi restabilit/reparat, iar la procurarea acestuia ultimul a achitat suma de 5400 euro în anul 2015. Ulterior, a mai investit în reparație, fapt ce a dus la îmbunătățirile respective, însă documental nu poate adevăra. Prejudiciul material estimat prealabil, cauzat părții civile Grabovschi Spiridon în urma accidentului rutier este apreciat la suma de 5400 euro.

Tot în urma acestui accident rutier, clientului său Grabovschi Spiridon i-a fost cauzat un prejudiciu moral, deoarece a fost privat de dreptul de a se folosi de un mijloc de transport (ce îl deținea în proprietate), atât el cât și membrii familiei sale, pe care deseori îi ducea cu acest automobil, cărora nu le poate explica când o să-i fie restituit prejudiciul și să-i poată ajuta din nou.

Astfel, mărimea prejudiciului moral care urmează a fi încasat de la partea civilmente responsabilă constituie suma de 30 000 lei.

La fel, a invocat că urmează a fi încasate și cheltuielile de judecată indicând că potrivit Contractului de asistență juridică nr.478 din 29.07.2019, și anume p.4.1., reclamantul a achitat în avans suma de 3000 lei pentru serviciile avocatului pentru reprezentarea în cauza dată, și anume: studierea materialelor, pregătirea apărării precum și participarea la examinarea cauzei penale în instanța de fond.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2021, s-a respins ca fiind nefondat apelul avocatului *Stratu Andrei* în numele părții vătămate Grabovschi Spiridon.

S-a admis apelul comun declarat de inculpatul *Grigoraș Victor* și avocatul *Luca Alexandru* în numele inculpatului și apelul declarat de avocatul *Zadorojnii Andrei*, în interesele părții vătămate Cerchez Tatiana, s-a casat parțial sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui *Grigoraș Victor* recunoscut vinovat de comiterea infrațiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal i-a fost exclusă din sancțiune pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată *Cerchez Tatiana* și s-a dispus încasarea din contul inculpatului *Grigoraș Victor* în beneficiul părții vătămate *Cerchez Tatiana* suma de **30 000** lei, ca compensație pentru

prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și suma de **4 500** lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Grabovschi Spiridon privind încasarea din contul inculpatului Grigoraș Victor a sumei de 30000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei, s-a respins ca neîntemeiată.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a menționat că, prima instanță a apreciat, prin prisma art.101 Cod procedură penală, toate probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării, just a conchis asupra vinovăției inculpatului Grigoraș Victor în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi - *„încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale a unei persoane.”*

Faptul că inculpatul nu a recunoscut vinovăția în comiterea faptei prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal la nici o etapă a procesului penal, nu constituie un temei de achitare a acestuia, or, nerecunoașterea vinovăției este un drept al inculpatului și nu o circumstanță ce determină soluția de achitare a acestuia.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat argumentul părții apărării, precum că de fapt acțiunile părții vătămate Grabovschi Spiridon, nu au corespuns exigențelor RCR și se află într-o legătură de cauzalitate directă cu consecințele survenite, or din conținutul probatoriului administrat, rezultă clar că până la impact, automobilul condus de Grabovschi Spiridon se afla pe axa drumului, având inclus semnalizatorul de virare la stânga, exact așa cum prescrie pct. 40 alin. (1), lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009.

La fel, s-a constatat cu certitudine că în momentul impactului, Grabovschi Spiridon deja începuse manevra de virare la stânga pentru a intra pe teritoriul Stației de alimentare cu petrol.

Afirmațiile inculpatului precum că prin această acțiune, partea vătămată i-a creat obstacole și nu i-ar fi permis să finiseze manevra de depășire, nu rezistă nici unei critici, deoarece art. 51 și 52 alin. (1) a Regulamentului Circulației Rutiere, stabilesc clar că înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că:

- a) nici un conducător de vehicul care îl urmează nu a început depășirea;
  - b) cel care îl precedă pe aceeași bandă nu a semnalizat intenția de a depăși sau intenția de a preselecta spre stânga;
  - c) poate efectua depășirea fără a pune în pericol sau a stânjeni circulația din sens opus, adică banda pe care urmează să se angajeze are un spațiu suficient și viteza vehiculului ce urmează a fi depășit permite executarea acestei manevre;
  - d) poate să revină pe banda precedentă fără a stânjeni vehiculul depășit.
- Imediat după executarea depășirii, nu se reduce brusc viteza și nu se oprește decât în cazuri excepționale.

Pct.52 alin. (1) Vehiculele se depășesc numai pe partea stânga.

Ca excepție, vehiculele ai căror conducători au semnalizat intenția de a schimba direcția spre stânga și au început efectuarea acestei manevre, precum și tramvaiele se depășesc pe partea dreaptă, dacă pentru aceasta există spațiu suficient.

Respectiv, partea vătămată Grabovschi Spiridon aflându-se pe axa drumului și intenționând să vireze la stânga era îndreptățit de a efectua această manevră, or, acesta nu putea să prevadă că inculpatul va încerca să-l ocolească pe partea stângă, ieșind pe contrasens. La rândul său, inculpatul urma în primul rând să manifeste dexteritate în conducere și să păstreze distanța sigură între vehicule.

În al doilea rând, acesta observând pe axa drumului automobilul condus de partea vătămată care intenționa să vireze la stânga, urma să preseleccioneze banda din dreapta și să-l ocolească prin partea dreaptă, iar în cazul în care banda din dreapta ar fi fost ocupată de alte vehicule, inculpatul urma să micșoreze viteza automobilului, chiar până la oprirea completă al acestuia.

Contrar normelor Regulamentului Circulației Rutiere, inculpatul a ales însă ca în ultimul moment să încerce ocolirea automobilului condus de partea vătămată, pe partea stângă, intrând pe banda destinată vehiculelor ce se deplasează din sens opus.

Cu referire la ridicarea și recunoașterea în calitate de corp delict a dispozitivului optic de stocarea informației de tip CD-R, instanța de apel a notat că potrivit art. 126 alin. (1) Cod de procedură penală (1) Organul de urmărire penală, în baza unei ordonanțe motivate, este în drept să ridice obiectele sau documentele care au importanță pentru cauza penală dacă probele acumulate sau materialele activității speciale de investigații indică exact locul și persoana la care se află acestea.

Astfel, prin ordonanța privind dispunerea ridicării de obiecte și documente din 29.11.2018, ofițerul superior de urmărire penală Dumitru Cobîlcean a ridicat de la Specialistul superior auto de stat al SSTAR al SSP a IP Telenești, Popovici Tudor un dispozitiv optic de stocare a informației de tip CD-R pe care este înscris un fișier video ce reflectă momentul tamponării autoturismului de model "XXXXXX" cu n/î XXXXXX de către autoturismul de model "Nissan XXXxxxxcu n/î XXXXXX pe traseul Codru-Nou-Soroca-Unguri-Frontiera cu Ucraina.

Mai mult ca atât, ridicarea propriu-zisă a dispozitivului menționat a fost precedată de audierea Inspectorului Popovici Tudor care a comunicat ofițerului de urmărire penală sursa din care a fost obținută înregistrarea video a momentului producerii accidentului rutier (Vol. I, f. d. 112, 113).

Cu referire la afirmațiile apărătorului precum că, ordonanța de punere sub învinuire a lui Grigoraș Victor din 10.01.2019, este vădit ilegală și lovită de nulitate, instanța de fond în mod corect a constatat că prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 22.04.2019, judecătorul de instrucție s-a expus asupra legalității acesteia, în acest sens fiind respinsă plângerea avocatului Alexandru Luca în interesele lui Grigoraș Victor asupra ordonanței din 10.01.2019 a procurorului în Procuratura raionului Telenești, Petru Zmuncilă, ca fiind neîntemeiată (f. d. 71-73, Vol. II).

Instanța de apel a reținut că, Grigoraș Victor a fost recunoscut în calitate de bănuit prin ordonanța din 15.10.2018, care i-a fost adusă la cunoștință la 16.10.2018. (vol. I, f. d. 87). Ordonanța de punere a lui Grigoraș Victor sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (1) Cod penal a fost emisă la 10.01.2019, (vol. I, f. d. 146-148), adică în interiorul termenului de 3 luni stipulat la art. 63 Cod de procedură penală.

Tot la 10 ianuarie 2019, atât apărătorul Luca Alexandru, cât și inculpatul Grigoraș Victor au fost înștiințați despre faptul că urmează să prezinte la data de 15.01.2019 la Procuratura r-ului Telenești, pentru a fi adusă la cunoștință

Ordonanța de punere sub învinuire emisă la 10.01.2019, pe numele lui Grigoraș Victor (vol. I, f. d. 144 și 145).

Faptul că Grigoraș Victor și apărătorul acestuia Alexandru Luca, invocând starea precară de sănătate a inculpatului, s-au prezentat la Procuratura r-ului Telenești, pentru a le fi adusă la cunoștință Ordonanța de punere sub învinuire emisă la 10.01.2019, pe numele lui Grigoraș Victor, abia la 14.02.2019, nu poate fi imputată organului de urmărire penală și nu poate fi apreciată ca o încălcare a termenului de punere sub învinuire, or după cum s-a menționat supra Ordonanța de punere sub învinuire a fost emisă în termenul legal de 3 luni.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel a reținut că, instanța de fond a ținut pe deplin cont de prevederile art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de faptul, de persoana inculpatului, prin urmare în privința inculpatului corect a fost aplicată pedeapsă sub formă de amendă, în mărime de 500 unități convenționale.

Cu referire la pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, instanța de apel subliniat că din conținutul normei prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, rezultă cert că pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport se aplică doar în cazul stabilirii pedepsei sub formă de închisoare, însă în cazul în care instanța de judecată fixează pedeapsa sub formă de amendă sau muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsa complementară nu se aplică.

Din aceste considerente, instanța de apel a menționat că pedeapsa complementară privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport urmează a fi exclusă cu menținerea pedepsei principale sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale.

4.1. *Cu referire apelul declarat de avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Grabovschi Spiridon instanța de apel a menționat că argumentele invocate de către apelant sunt neîntemeiate.*

Instanța de apel a notat că în acțiunea civilă înaintată, partea vătămată Grabovschi Spiridon a solicitat încasarea din contul inculpatului Grigoraș Victor prejudicial material în mărime de 5400 euro și 3000 lei și prejudiciul moral în mărime de 30000 lei.

Referitor la solicitarea privind repararea prejudiciului material, estimat în sumă de 5400 euro, ce reprezintă costul automobilului implicat în accidentul rutier, însă nu a anexat la cerere un raport de evaluare a automobilului care ar confirma deteriorarea completă a acestuia, dar și costul înlocuirii lui.

Respectiv, ținând cont de faptul că partea vătămată Grabovschi Spiridon nu a anexat la acțiunea civilă nici-o probă care ar permite evaluarea la justă valoare a prejudiciului material cauzat de Grigoraș Victor, instanța de fond corect a admis în principiu acțiunea civilă în această latură, soluția instanței în această privință urmând a fi menținută.

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei, instanța de apel reținut că nici partea vătămată Grabovschi Spiridon și nici apărătorul Andrei Stratu nu au anexat un raport privind volumul lucrului efectuat și nici vreun bon de plată confirmativ în acest sens.

Cât privește solicitarea părții vătămate Grabovschi Spiridon privind încasarea din contul inculpatului Grigoraș Victor a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, instanța de apel a constatat că din conținutul acțiunii civile înaintate, dar și

din declarațiile părții vătămate în fața instanței de fond, rezultă că acesta în rezultatul accidentului rutier nu a suportat careva leziuni corporale și nu a avut careva suferințe fizice și psihice, unicul prejudiciu constând în deteriorarea mijlocului de transport, respectiv solicitările apelanților au fost respinse.

4.2. Referitor la apelul declarat de avocatul Andrei Zadorojnii în interesele părții vătămate Cerchez Tatiana, instanța de apel a notat că prin cererea de chemare în judecată, Cerchez Tatiana, solicită încasarea în beneficiul său de la inculpatul Grigoraș Victor a sumei de 5367 lei cu titlu de prejudiciu patrimonial, a sumei de 11 736 lei cu titlul de salariu neobținut (venitul ratat) din cauza pierderii capacității de muncă, a sumei de 11736 lei cu titlul de despăgubiri separate pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic), a sumei de 10 000 lei cu titlul de cheltuieli prealabile pentru achitare de tratament balneo-sanatorial, a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată în sumă de 6000 lei

Astfel, cu referire la cerințele privind repararea prejudiciului material, instanța de apel a menționat că partea vătămată Cerchez Tatiana nu a anexat la acțiunea civilă nici o probă care ar permite evaluarea la justă valoare a prejudiciului material cauzat de Grigoraș Victor, instanța de fond corect a admis în principiu acțiunea civilă în această latură, soluția instanței în această privință urmând a fi menținută.

Cât privește solicitarea părții vătămate de a încasa din contul inculpatului suma de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral, instanța de apel învederând considerentele Jurisprudenței CEDO, și raportându-le la circumstanțele speței, a considerat încasarea instanța din contul inculpatului Grigoraș Victor în beneficiul părții vătămate Cerchez Tatiana, cu titlu de prejudiciu moral suma de 30000 lei, suficientă pentru a acoperi pe cât de posibile suferințele morale, ținând cont de semnificația valorilor sociale lezate și prejudiciului cauzat și constituie o satisfacție echitabilă în coraport cu suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate prin infracțiune.

Referitor la încasarea din contul lui Grigoraș Victor, în beneficiul lui Cerchez Tatiana a sumei de 9000 lei, cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice, instanța de apel a reținut că suma solicitată nu este una rezonabilă ținând cont că apărătorul a omis să prezinte instanței un raport cu privire la volumul de lucru efectuat în prezenta cauză, care ar fi permis instanței să verifice pe cât de rezonabile au fost aceste cheltuieli. Respectiv a dispus încasarea sumei de 4500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridic, considerând această sumă reală, necesară și rezonabilă.

De asemenea, ținând cont de prevederile art. art. 227-229 Cod de procedură penală instanța de apel a statuat că cheltuielile de judecată în sumă de 640 lei, suportate pentru efectuarea Rapoartelor de expertiză judiciară nr. 201828D0233 din 30.10.2018, în privința inculpatului Grigoraș Victor (f. d. 105-106) și nr. 201928D0019 din 16.01.2019, în privința părții vătămate Cerchez Tatiana (f. d. 125-126), urmează a fi achitate anume din contul lui Grigoraș Victor, având în vedere că, la momentul derulării a acțiunilor de urmărire penală aceste cheltuieli au fost suportate de stat, deoarece procesul penal era guvernat de principiul prezumției nevinovăției, iar în situația în care, în cadrul cercetării judecătorești a fost dovedită pe deplin vinovăția inculpatului, ultimul urmează să recupereze cheltuielile judiciare suportate de stat pentru efectuarea la caz, a expertizelor judiciare.

Cu privire la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului Grigoraș Victor, cheltuielilor judiciare în sumă de 150,05 lei, adică cheltuielilor de judecată, legate de instrumentarea cauzei penale, și pentru file de hârtie, imprimarea textului și copertă, în acest sens instanța de apel va menține soluția instanței de fond în această parte de respingere a încasării sumei de 150,05 lei, instanța de apel a menționat că, normele procedural penale nu prevăd expres achitarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru instrumentarea cauzei penale la etapa urmării penale și anume salariul acuzatorului de stat și pentru procurarea altor rechizite ca hârtie, pix, etc., respectiv a fost respinsă.

5. Împotriva decizia instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

5.1. Partea vătămată *Grabovschi Spiridon*, prin care a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea ce ține de acțiunea civilă înaintată de către Grabovschi Spiridon, admiterea acțiunii civile date și dispunerea încasării din contul inculpatului Grigoraș Victor în beneficiul părții vătămate Grabovschi Spiridon a prejudiciului material în sumă de 5400 euro a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei.

În motivarea recursului declarat, autorul acestuia a invocat argumente similare celor indicate anterior în apel și descrise în pct.**3.3** al prezentei decizii.

5.2. Avocatul *Zadorojni Andrei* în numele părții vătămate Cerchez Tatiana a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului avocatul a invocat că, sentința urma să fie rejudecată în partea cerințelor materiale cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie încasată suma de 97 839 lei cu titlu de prejudiciul material (inclusiv prejudiciului patrimonial 5367 lei; 2) compensația pentru salariul neobținut (venitul ratat) 11736 lei; 3) prejudiciul biologic 11736 lei; 4) cheltuielilor prealabile pentru achitarea de tratament balneo-sanatorial în suma de 10 000 lei).

Instanța de apel, chiar dacă s-a expus privitor la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, le-a admis doar parțial, însă fără a examina argumentele formulate privitor la toate momentele subiective și obiective importante ale cauzei, făcând trimitere la noțiuni generale și abstracte.

5.3. Inculpatul *Grigoraș Victor* cu avocatul *Luca Alexandru*, invocând prevederile art. 427 alin.(1), pct.6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Grigoraș Victor să fie achitat din lipsa în acțiunile acestuia a componenței de infracțiune prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal.

În motivarea recursului, recurenții acestuia au invocat argumente similare celor indicate anterior în apel și descrise în pct.**3.2** al prezentei decizii, suplimentar au invocat că:

- instanța de apel nu s-a expus pe marginea tuturor argumentelor invocate, decizia recurată nu conține motivele ce au stat la baza adoptării soluției, acestea fiind neclare, iar în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii imputate, fapte ce pun în ilegalitate deciziei adoptată;

- încă la faza urmării penale, a fost invocată nulitatea ordonanțelor de punere sub învinuire, fapt ce nu permitea condamnarea inculpatului, atât instanța de fond cât și instanța de apel au ezitat să intervină pentru repararea erorilor admise, trecând cu vederea și lăsând fără soluționare această cerință, or nulitatea ordonanței de punere sub învinuire, nu permitea pronunțarea unei soluții de condamnare;

- absolut toate capetele de acuzare poartă un caracter declarativ, ce denotă că acțiunile inculpatului au fost în strictă corespundere cu exigențele normelor ce guvernează cerințele de securitate a circulației, fapt ce la rând cu lipsa constatărilor unor încălcări al RCR, face absolut neclară și nemotivată soluția instanței de fond și celei de apel;

- lipsa încălcărilor de securitate a circulației rutiere în acțiunile lui Grigoraș Victor, denotă și lipsa legăturii de cauzalitate a acțiunilor acestuia cu consecințele suportate, iar în cumul semnifică lipsa laturii obiective ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(l) Cod penal;

- apărarea pe larg a dezbătut acțiunile celui alt participant - Grabovschi Spiridon, care vădit nu corespund exigențelor RCR și se află într-o legătură de cauzalitate directă cu consecințele survenite, însă ambele instanțe au ignorat absolut toate argumentele;

- acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Cerchez Tatiana urmează a fi respinsă, reieșind din faptul că în acțiunile lui Grigoraș Victor lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(l) Cod penal.

6. La recursurile ordinare declarate de către partea vătămată *Grabovschi Spiridon* și de către avocatul *Zadorojnii Andrei* în numele părții vătămate Cerchez Tatiana a depus referință avocatul *Luca Alexandru* în numele inculpatului, care a pledat pentru inadmisibilitatea acestora.

7. Judecând recursurile ordinare pe baza materialelor din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile ordinare declarate de către partea vătămată *Grabovschi Spiridon* și de către inculpatul *Grigoraș Victor* cu avocatul *Luca Alexandru* urmează a fi respinse, iar recursul avocatului *Zadorojnii Andrei* în numele părții vătămate Cerchez Tatiana, urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

7.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de către inculpatul Grigoraș Victor cu avocatul Luca Alexandru, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art.435 alin.(1), pct.1) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, adoptând soluția respectivă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat).*

Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din conținutul cererii de recurs declarat, Colegiul penal lărgit atestă că, recurenții invocă în calitate de temeiuri pentru casarea deciziei instanței de apel, cele prevăzute de art. 427 alin.(1), pct.6) și pct.8) Cod de procedură penală, care stabilesc că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când instanța de

apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Reieșind din esența criticilor invocate de către recurenți, Colegiul penal lărgit reține că acestea se referă la faptul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor formulate în cererea de apel a părții apărării și la chestiunea de apreciere a probelor. Or, recurenții fac o proprie evaluare a materialului probator, prezentând versiunea potrivit căreia probele administrate nu confirmă vinovăția lui Grigoraș Victor în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal.

Referitor la prezența în speță a erorii de drept invocată de recurenți prin prisma art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul constată că o astfel de eroare în prezenta cauză nu și-a găsit confirmarea, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârea cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, iar argumentelor esențiale invocate de către inculpat și avocatul acestuia în apel, instanța de apel le-a dat răspuns.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit remarcă faptul că, potrivit art.414 alin.(1) Cod de procedură penală judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Astfel, potrivit prevederilor art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.*

Prevederile art. 414 alin.(5) Cod de procedură penală stabilesc, *că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Potrivit prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, *decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

Colegiul penal lărgit respinge ca fiind declarative afirmațiile recurenților prin care se susține că instanța de apel nu a luat în considerare argumentele susținute de apărare în apel. Aceasta deoarece, verificând minuțios decizia recurată în raport cu argumentele invocate în apel, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că apelanții au primit răspuns la argumentele înaintate, iar simplul dezacord al titularilor cererii de recurs cu soluția pronunțată în speță nu constituie temei de admitere a recursului în sensul formulat.

De asemenea, Colegiul penal lărgit menționează că nu pot fi reținute argumentele apărării cu privire la faptul că decizia instanței de apel este una nemotivată, deoarece motivarea unei hotărâri reprezintă un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat în speță.

Instanța de recurs reține că, într-un șir de hotărâri a Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat următoarele: „art.6 obligă instanțele să-și motiveze deciziile, însă nu trebuie interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru toate argumentele avansate de către părți. Întinderea acestei obligații de motivare poate

varia după natura deciziei și nu poate fi analizată decât în lumina circumstanțelor fiecărei spețe” (decizia *Driemond Bouw BV vs Olanda*, 02.02.1999).

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că, respectând prevederile art.101 alin.(3) Cod de procedură penală, unde este stipulat că nici o probă din dosar nu are o valoare prestabilită pentru instanță, instanța de apel a examinat toate probele din dosar și nu a dat prioritate celor în favoarea condamnării inculpatului, ci coroborându-le, le-a analizat în ansamblu lor, apreciind just că ele sunt suficiente pentru a fundamenta o acuzație penală și a-i incrimina lui Grigoraș Victor săvârșirea infracțiunii incriminate.

Vizavi de criticile recurenților cu privire la modalitatea de apreciere a probelor de către instanța de apel, instanța de recurs reiterează că la etapa judecării recursului nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a acestor instanțe.

Din atare considerente, Colegiul penal lărgit nu examinează criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii condamnării inculpatului conform infracțiunilor incriminate.

În acest sens Colegiul penal lărgit atestă, că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art.99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel întemeiat ajungând la concluzia menținerii sentinței în partea stabilirii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(1) Cod penal.

Prin urmare, argumentele recurenților, precum că inculpatul Grigoraș Victor nu este vinovat de comiterea infracțiunii incriminate, deoarece vinovat de comiterea accidentului rutier este Grabovschi Spiridon, care a efectuat manevra de virare la stîngă fără a ține cont de exigențele Regulamentului Circulației Rutiere, urmează a fi respinse ca fiind neîntemeiate, or instanțele de fond din conținutul probatoriului administrat, corect au stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just au ajuns la concluzia că, automobilul condus de Grabovschi Spiridon se afla pe axa drumului, având inclus semnalizatorul de virare la stînga, exact așa cum prescrie pct. 40 alin. (1) lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009.

La fel, s-a constatat cu certitudine că în momentul impactului, Grabovschi Spiridon deja începuse manevra de virare la stînga pentru a intra pe teritoriul stației de alimentare cu petrol, iar inculpatul Grigoraș Victor, care era obligat să manifeste dexteritate în conducere și să păstreze distanța sigură între vehicule, observând pe axa drumului automobilul condus de partea vătămăată care intenționa să vireze la stînga, urma să preseleceze banda din dreapta și să-l ocolească prin partea dreaptă, iar în cazul în care banda din dreapta ar fi fost ocupată de alte vehicule, inculpatul urma să micșoreze viteza automobilului, chiar până la oprirea completă al acestuia. Însă inculpatul, contrar normelor Regulamentului Circulației Rutiere, a încercat ocolirea automobilului condus de partea vătămăată, pe partea stîngă, intrând pe banda destinată vehiculelor ce se deplasează din sens opus.

Colegiul constată că instanțele ierarhic inferioare, contrar celor invocate de recurenți, au examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, în

conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludentei, fapt ce face ca concluzia despre vinovăția lui Grigoraș Victor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, să fie justă și întemeiată.

Mai mult ca atât, Colegiul penal lărgit constată faptul că criticile formulate de recurenți, menționate în pct.**5.3.** din prezenta decizie, sunt identice cu cele invocate în apel și ele au format obiect de examinare la judecarea cauzei în instanța de apel, cărora instanța le-a dat o apreciere argumentată, așa cum este indicat în pct.**4.1.** din prezenta decizie, motivare pe care instanța de recurs și-a însușit-o și a cărei reluare nu se mai impune.

În acest context, instanța de recurs conchide că, instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel, nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate în partea contestată, fapt ce impune respingerea ca inadmisibil a recursului ordinar declarat de către inculpatul *Grigoraș Victor* cu avocatul *Luca Alexandru*.

7.2. Cu referire la recurs declarat de către partea vătămată Grabovschi Spiridon, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art.435 alin.(1), pct.1) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, adoptând soluția respectivă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat).*

Reieșind din conținutul cererii de recurs se constată că recurentul nu invocă nici un temei de drept prevăzut la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, însă autorul recursului critică critica soluția instanței de apel doar sub aspectul soluționării acțiunii civile.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal atestă că motivele și temeiurile de recurs invocat de către recurent, nu și-au găsit confirmarea, în speță nefiind constată erorile de drept invocate. Tot aici, Colegiul penal menționează, că argumentele din recurs preponderent sunt aceleași care au fost invocate și în cererea de apel, în privința cărora instanța de apel s-a pronunțat în mod argumentat și detaliat și reiterarea cărora nu o consideră necesară.

Colegiul penal notează că, acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspunderea delictuală a persoanei responsabile potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale. Prejudiciul solicitat de partea civilă trebuie să reprezinte o consecință directă a infracțiunii deduse judecării, atât în cazul pretinderii recuperării prejudiciului material, cât și celui moral.

Conform dispoziției art.23 alin.(2) Cod de procedură penală, *victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.*

Art.219 alin.(1) Cod de procedură penală, *prevede că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.*

Persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de Legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin:

- 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală;
- 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate;
- 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală;
- 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Astfel, se remarcă că acțiunea civilă poate fi înaintată în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești și aceasta poate fi înaintată în numele persoanei fizice sau juridice de către reprezentanții părților vătămate recunoscute ca părți civile în procesul penal, prin ordonanța organului de urmărire penală, ori prin încheierea instanței de judecată, care judecă cauza ca prima instanță.

Conform art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, *în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.*

În speță prima instanță a dispus admiterea în principiu a acțiunii civile înaintată de către Grabovschi Spiridon, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă, soluție care a fost menținută parțial de către instanța de apel.

Așadar, cu referire la dezacordul recurentului privind soluționarea de către instanța de apel a cerinței privind repararea prejudiciului material și moral, Colegiul penal lărgit constată netemeinicia pretențiilor formulate, din considerentul că instanța de apel a argumentat detaliat soluția adoptată.

Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel examinând apelul părții vătămate, corect a constatat că partea vătămată Grabovschi Spiridon în susținerea pretențiilor materiale înaintate față de inculpat, în sumă de 54 000 euro, nu a anexat la acțiunea civilă un Raport de evaluare a automobilului care ar confirma deteriorarea completă a acestuia și respectiv prejudiciul real cauzat în urma accidentului, așa după cum prevede dispoziția art.118 Cod de procedură civilă.

Mai mult ca atât, în cadrul urmăririi penale de către organul de urmărire penală, la 05 decembrie 2018, Compania de Asigurări SA „Garanție” cu adresa juridică în mun. Chișinău str. A. Mateevici 75, a fost recunoscută în calitate de parte civilmente responsabilă în vederea asigurării reparării mijlocului de transport de model „XXXXXX” cu n/î XXXXXX, în cauza penală cu notificarea acestora despre acest fapt (Vol. I, f.d.102-103).

Respectiv, instanța de apel conducându-se de prevederile art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, și ținând cont de faptul că partea vătămată Grabovschi Spiridon nu a anexat la acțiunea civilă nici o probă care ar permite evaluarea la justă valoare a prejudiciului material cauzat de Grigoraș Victor, corect a menținut sentința primei instanțe în această latură, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța civilă.

În ceia ce privește solicitarea părții vătămate privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art.2037 alin.(1), (2) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, *mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de*

gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Totodată, este important de a specifica că, atunci când partea solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, instanța este obligată să soluționeze acțiunea în cadrul procesului penal, or nu există careva impedimente la stabilirea cuantumului acestuia, întrucât reieșind din circumstanțele cauzei, partea urmează a fi despăgubită proporțional suferințelor suportate.

În acest sens, Colegiul penal reține că la caz, instanța de apel corect a constatat că în rezultatul accidentului rutier partea vătămată Grabovschi Spiridon nu a suportat careva leziuni corporale și nu a avut careva suferințe fizice și psihice, unicul prejudiciu constând în deteriorarea mijlocului de transport, așa cum rezultă din actele cauzei cât și din conținutul acțiunii civile, dar și din declarațiile depuse de partea vătămată în fața instanței de fond, respectiv corect a dispus respingerea acțiunii civile în această parte. De aceea, solicitarea recurentului privind admiterea integrală a pretențiilor privind repararea prejudiciului moral, sunt vădit nefondate.

Având în vedere că instanța de apel s-a expus detaliat în privința cerințelor părții vătămate referitor la acțiunea civilă înaintată, Colegiul penal lărgit conchide că, soluția adoptată la acest aspect este corectă, nefiind necesară o reiterare a argumentelor care au fundamentat soluția respectivă, însușind-o pe deplin.

Față de considerentele menționate, instanța de recurs concluzionează că, nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de către partea vătămată Grabovschi Spiridon și potrivit Legii se impune respingerea acestuia.

7.3. Cu referire la recursul declarat de către avocatul Zadorojni Andrei în numele părții vătămate Cerchez Tatiana, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art.435 alin.(1), pct.2), lit. c) Cod de procedură penală, *juducând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal reține că, partea vătămată Cerchez Tatiana a înaintat acțiune civilă în prezentul proces penal, solicitând încasarea de la inculpatul Grigoraș Victor a sumelor de: 5367 lei cu titlu de prejudiciu patrimonial; 11 736 lei cu titlul de salariu neobținut (venitul ratat) din cauza pierderii capacității de muncă; 11 736 lei cu titlul de despăgubiri separate pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic); 10000 lei cu titlul de cheltuieli prealabile pentru achitare de tratament balneo-sanatorial; 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată în sumă de 6000 lei.

Potrivit sentinței, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Cerchez Tatiana a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă, soluție care a fost menținută parțial de către instanța de apel.

Instanța de apel fiind investită cu judecarea apelului avocatului în numele părții vătămate Cerchez Tatiana, a admis parțial acțiunea civilă și a dispus „*încasarea din contul inculpatului Grigoraș Victor în beneficiul părții vătămate Cerchez Tatiana suma de 30 000 lei ca compensație pentru prejudiciul moral cauzat prin*

infracțiune și suma de 4500 (patru mii cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.”

Analizând decizia instanței de apel sub aspectul soluționării acțiunii civile, Colegiul penal lărgit nu a depistat careva probleme în partea admiterii și încasării prejudiciului material, considerând corectă soluția privind admiterea în principiu a acțiunii civile, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să hotărască instanța civilă.

Însă, Colegiul penal lărgit nu este de acord cu aprecierea instanței de apel în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral, încasat de la inculpat în beneficiul părții vătămate, întrucât instanța de apel nu a oferit o evaluare echitabilă la acest capitol, în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate, oferindu-i o despăgubire morală insuficientă.

În acest context, instanța de recurs notează că, potrivit art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, *la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.* Dacă vătămarea sănătății a fost cauzată în urma coliziunii dintre surse de pericol sport, în cadrul soluționării chestiunii privind repararea daunei pricinuite trebuie să se țină cont de faptul că dauna cauzată unui posesor din vina altuia este reparată de cel vinovat.

În corespundere cu art.220 Cod de procedură penală și art.2037 Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va ține să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.*

Totodată, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, *cauza Ernst c. Belgiei* (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că *„atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”*.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal lărgit evidențiază, că în speță instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, de gravitatea traumelor cauzate părții vătămate în urma accidentului rutier și nu a dat apreciere actelor confirmative prezentate de către partea vătămată privind perioada tratamentului în staționar, precum și perioada tratamentului ambulatoriu și consecințele acțiunii infracționale.

Instanța de apel nu a dat o apreciere suferințelor aduse părții vătămate pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial din ceea ce ar însemna o viață normală, liniștită și fericită pentru aceasta în momentul respectiv, dar și în viitor în societatea respectivă. La stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanța de apel nu a luat în considerație argumentele părții vătămate care a indicat că, în urma accidentului produs a suferit leziuni *corporale medii*, s-a aflat în concediul medical 72 zile, a fost internată în spital și supusă intervenției chirurgicale principale, altor proceduri, suferea dureri și incomodități, până în prezent prelungește tratamentul, necesită îngrijire străină, de reciclare motorică, de tratament sanatorial).

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a motivat acordarea cuantumului despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în raport cu criteriile prevăzute de Lege, nu a făcut o evaluare a impactului psihic și moral cauzat părții vătămate Cherchez Tatiana în urma accidentului rutier în care a fost implicată, și vinovat de care se face Grigoraș Victor.

Prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial. Evaluarea prejudiciului moral nu presupune determinarea „prețului suferințelor fizice și psihice”, care sunt inestimabile, dar aprecierea multilaterală a tuturor consecințelor negative ale prejudiciului și a implicațiilor acestora pe toate dimensiunile vieții sociale.

La determinarea compensației pentru prejudiciul moral trebuie să se țină cont de importanța valorii morale lezate pentru persoana vătămată. În cazul suportării unui prejudiciu moral fiecare persoană vătămată acordă o considerație diferită valorilor lezate. Persoana vătămată apreciază acele valori sau activități, care îi satisfac anumite necesități sau aspirații.

Cuantumul compensației acordate depinde și de durata menținerii consecințelor cazului urmare a cărora s-au produs. Stabilind cuantumul compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de măsura în care această compensație poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacție.

Rezumând circumstanțele constatate, Colegiul penal lărgit conchide că la caz sunt incidente temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă, în partea soluționării cerințelor de încasare a prejudiciului moral cauzat, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii materiale și procesuale asupra cuantumului prejudiciului moral, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin.(1), pct.1), 2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Se resping ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către partea vătămată *Grabovschi Spiridon* și de către inculpatul *Grigoraș Victor* cu avocatul *Luca Alexandru*.

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul *Zadorojnîi Andrei* în numele părții vătămate Cerchez Tatiana.

Se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Grigoraș Victor xxxxx**, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral în beneficiul părții vătămate Cerchez Tatiana, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei contestate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea prin care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 08 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena